

Dr. Molitorisz Pál

Dr. Palov József emlékére

Portréja 1952-ben

A cikket írva feltolulnak az emlékek. Második gimnazista kóromban, az 1959/60-as tanévben a gimnáziumot átköltöttük az Árvaházba. Nagy volt a zsúfoltság, a mi osztályunk a közeli Ipartestületi kocsmá különtermében lett elhelyezve (a szünetekben az ivőhelyiségben biliárdoztunk, hej, régi szép idők, kár hogy elmúltak). Új osztályfőnököt is kaptunk, Palov tanár úr személyében. Méltóságteljes, szigorú, mégis rokonszenves fellépése rövid idő alatt „megszelídítette” a fékezhetetlennek tartott osztályt. Hamar kölcsönösen közel kerülünk egymáshoz. Véleményei, gondolatai nagyban befolyásolták világlátásunkat, nézeteink kialakulását.

Gyakran beszélt óráin azokról a dolgokról, melyek éppen foglalkoztatták. Megismertük gyűjtő munkáját, s ebben magunk is segítettük. Mindez nem ment a tananyag rovására, jó tanár volt, máig nagy tisztelettel emlékezünk rá.

S most ugorjunk az időben. Utolsó találkozásunkkor egy cikket vittem Hozzá, tanácsait maradéktalanul megfogadtam, majd beszélgettünk; a Múzeumot hoztam szóba. Fáradt arcán rezignált mosoly jelent meg, sok fájdalom és keserűség volt abban.

Már tíz év telt el azóta, hogy elhunyt.

Álljunk meg most az évforduló küszöbén, s idézzük fel alakját, s tekintsük át tevékeny, gazdag életét.

Származása

Palov József édesapja, Palov Mihály (1889-1963) Szarvason született. Felmenői „földészek”, kisparasztok voltak, köztük jól ismert szarvasi családok neveit olvashatjuk az anyakönyvekben:

Édesapja

Vajgel, Sutyinszky, Gajdos. A szarvasi tanítóképző intézetben szerzett kántor-tanító diplomát 1909-ben, majd a Torontál megyei Istvánvölgybe helyezték tanítónak. Itt vette feleségül korábbi tanítványát, a kisparaszti származású, szintén szlovák anyanyelvű Majó Juliannát. A tanítóság mellett felesége bánáti földjén gazdálkodott is.

Istvánvölgy (Hajducica, Heideschütz) mintegy 1700 német, szlovák, magyar és szerb lakosú település Versec közelében.¹ Itt születet meg Palov József 1920. február 19-én. Születése után hónapokkal bekövetkezett impériumváltás során a

települést az újonnan alakult Jugoszláviához csatolták. Édesanyja fiatalon 1922-ben meghalt, édesapja 1924-ben az Istvánvölgy kö-

zelében lévő magyar telepes községbe, a szintén jugoszláviai Úrményházára költözött, s újból megnősült. Palov József Mihály bátyja szintén a pedagógus pályát választotta, különböző jugoszláviai településeken tanított, 1954-ben a Karlócai Tanítóképző igazgatójává nevezték ki, 1963-tól a belgrádi oktatási kérdésekkel foglalkozó kutatóintézetben dolgozott, 1972-től pedig az Újvidéki Pedagógiai Főiskola tanára volt, 2004-ben hunyt el.

Szülei

2004-ben hunyt el.

Iskolái

Az elemi iskola négy osztályát az istvánvölgyi népiskolában végezte el. Középiskolai tanulmányait Versecen folytatta (1930-36), majd a Duna-parti Szendrő (Smedrevo) állami reálgimnáziumába iratkozott át, ahol 1938-ban szerb gimnáziumi érettségi bizonyítványt szerzett.

Még ebben az évben megkezdte felsőfokú tanulmányait a Belgrádi Egyetem mezőgazdasági karán, s itt tanult 1941-ig, egy félévet a Szófiai Egyetemen végzett. Amikor Belgrád német megszállása következtében megszűnt az egyetemi oktatás Budapestre ment, s még 1941 őszén a Budapesti Műegyetem mezőgazdasági karára iratkozott be, s tanult tovább, immár saját anyagi erejére támaszkodva, mivel a megszálló német csapatok megszüntették mindennemű áru- és pénzforgalmat Jugoszlávia és Magyarország között. Tanulmányai költségeit állandó statisztálással biztosította a Hunnia Filmgyárban. 1943-ban szerzett diplomát mezőgazdasági tudományokban, majd a budapesti Gazdasági Szaktanárképző Intézetbe iratkozott be, s 1944 májusában gazdasági szaktanári oklevelet szerzett. Állatorvos szeretett volna lenni, de a háborús viszonyok e szándékát megghiúsították.

1944 nyarán a Mária utcai jezsuita központból egy páter felkérte, hogy az első bécsi döntéssel Magyarországhoz visz-

A fiatal Palov József

Statisztaként 1943 októberében a Két Bajthay c. filmben

¹ A Magyar Szent Korona Országainak Helységnevtára Bp. 1913, 690 p.